

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

CONTROLUL DE STAT ÎN BISERICĂ

Sf. Sinod s'a ocupat în sesiunea sa recentă de o mare problemă, a cărei importanță este de ordin principiar. E vorba de dreptul de control al Statului față de Biserica noastră, pus în discuție pe urma unei circuli ministeriale adresate centrelor episcopoești.

Se cerea anume eparhiilor noastre să înainteze Ministerului de Culte *bugetele* tuturor părților constitutive, (parohii, protopopiate, mănăstiri, eparhii, mitropolii), cum și conturile de gestiune, spre verificare și *aprobare*.

Circulara aceasta, cum eră și firesc, a stârnit surprindere la reședințele episcopoești, căci dispozițiile ei conțineau o inovație radicală, ce nu-și avea nici un temei în organizația legală a Bisericii. La mijloc nu putea fi decât o eroare de interpretare, sau un exces de zel al vr'unui funcționar din Minister, fiindcă titularul Departamentului dl *Victor Iamandi* a dovedit în atâtea împrejurări că înțelege să respecte drepturile Bisericii și să-i împlinească revendicările legitime, atâta timp desconsiderate.

Prin urmare, s'a crezut nimerit pentru unitatea acțiunii să fie cercetată circulara pomenită chiar de către *Sf. Sinod*, și constatându-se greșala săvârșită să se intervină la domnul ministru al Cultelor pentru revocarea ei. Așa s'a și întâmplat.

În adevăr, *dreptul de control* al Statului este stabilit în art. 22 din Constituție și art. 4 din legea de organizare a Bisericii ortodoxe. Dar numai principiar, urmând ca determinarea lui amănunțită să se facă în Regulamentul general sau cel special privitor la gestiunea financiară a Bisericii. Au trebuit să treacă 12 ani de așteptare — foarte dăunătoare în ce privește cultele minoritare — spre a se ajunge la precizările necesare, nu însă pe cale de Regulament, ci prin legea de orga-

nizare a Ministerului de Culte din 10 Martie a. c. Ceeace, recunoaștem, dă o prea mare autoritate dreptului de control al Statului față de Culte.

Nu e locul să studiem aici în ansamblul său modul cum a înțeles art. 1 al legii să rezolve problema delicată a controlului. Ne mărginim acum doar la controlul *financiar*, fiindcă el a provocat desbaterile din presă și în sânul Sf. Sinod, cerând o limpezire urgentă și liniștitoare.

Mai întâi e nevoie să amintim, că despre acest control vorbește însași legea de organizare bisericească în art. 29, limitându-l însă numai la *ajutoarele date de Stat*. Conturile de gestiune respective vor „putea fi cercetate de Ministerul Cultelor, care va controla dacă sumele acordate de Stat au fost întrebuințate potrivit destinației lor și cu respectarea legii contabilității publice privitoare la instituțiile cu caracter autonom“.

Dar legea de organizare a Ministerului de Culte face un salt mare și prin art. 1. întinde controlul financiar și cu privire la aplicarea bugetelor și gestiunii centrelor eparhiale, a parohiilor și comunităților religioase fără ierarhie. În art. 21 se precizează însă că inspectorii nu fac altceva decât **controlază** la *sediul eparhiilor* deoparte *întrebuințarea* subvenției de stat potrivit destinației sale, de alta *executarea* bugetelor tuturor cultelor.

Așadară *control pur* și numai la *sediul* eparhiilor.

Aceasta fiind situația legală, este clar că circulara ministerială cerând acum înaintarea *tuturor* bugetelor la București spre verificare și *aprobare*, se pune în conflict fățiș cu legea însași, care nu are asemenea texte. Căci una e dreptul de *control* și cu totul altceva dreptul de *aprobare*. Autonomia Bisericii le admite pe amândouă însă precizând în legea ei de organizare, că cel dintâi revine Sta-

tului pe când cel din urmă este un atribut *exclusiv* al Bisericii. Confuziuni nu pot avea loc.

Dar nici considerații practice nu justifică de loc circulara menționată, fiindcă ne întrebăm ce interes poate avea Ministerul să se încarce cu verificarea a zeci de mii de bugete, — o muncă sisifică pentru care i-ar trebui o armată de funcționari.

TINERIMEA UNIVERSITARĂ A INTRAT ÎN F. O. R.

În seara zilei de 12 Novemvrie, în Capitala Ardealului s'au pus temelile unei organizații a tineretului, român ortodox. S'a ținut prima ședință a studențimii universitare, care se înrolează în cadrele *Frăției Ortodoxe Române*. În 5 Martie 1933, când în fața Chiriarhilor și a intelectualității ardeleni s'a constituit F.O.R.-ul, s'a prevestit un capitol nou în istoria spiritualității ardeleni. Un număr important de intelectuali s'au înrolat în ortodoxia activă. De la început se punca și problema grupării *tineretului* în jurul bisericii. Asemenea lampadoforilor antici, tinerii cari se vor număra printre membrii *Frăției*, vor duce mai departe *lămpadarul* sacru al idealului *Frăției*. Un profesor universitar, cunoscut prin operele sale științifice și prin activitatea de medic în adevăr creștin, dl *Emil Teposu*, ales președinte al *Frăției* din Eparhia Clujului, a organizat tineretul. Nu l-a constituit în secții, cu comitete, ci a chemat întregul tineret ortodox al Universității din Cluj, în comunitatea spirituală a „*Frăției ortodoxe*“. Chiar la prima întâlnire s'au pus bazele unui *cor studentesc*, care va cânta la bisericile din Cluj și în alte orașe.

În 23 Novemvrie s'a ținut a doua consfătuire, în care s'au fixat definitiv coordonatele spirituale și s'a hotărât ținerea ședinței festive în 28 Novemvrie după Sf. Liturghie.

Ședința festivă a fost un moment de înălțare sufletească, un document palpabil de renaștere religioasă și națională în Capitala Ardealului.

După Sf. Liturghie, la care a

„În adevăr a fi cuvios și mulțămît e un mare câștig; că nimic n'am adus cu noi în lume, și e vădit că nici să luăm ceva nu vom putea. Având hrană și îmbrăcăminte să fim mulțumiți cu acestea. Iar cei ce doresc să se îmbogățească cad în ispită și în cursă și în multe poftă vătămătoare și nesocotite, care cufundă pe oameni în necazuri și pierzare.“

1 Timotei 6, 6—9.

Din aceste motive, Sf. Sinod în unanimitate de voturi a ținut să atragă atențiunea Ministerului de Culte asupra interpretării greșite ce s'a dat legilor în vigoare, rugându-l să revoace circulara buclucașă.

Suntem siguri, că va triumfa și de astădată dreptatea Bisericii, iar simțul de legalitate al dlui ministru *Victor Iamandi* va domoli zelul unor colaboratori, cari se lasă prea mult ademiniți de concepția nenorocită a *reetațizării* Bisericii.

asistat *P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan*, un număr mare de intelectuali și studenți, întreaga asistență s'a îndreptat spre sala festivă a Sf. Episcopii. Din numeroasa asistență am remarcat pe d-nii prof. univ. Sextil Pușcariu, Onisifor Ghibu, Ioan Lupaș, Ion Mateiu, Victor Stanciu, C. Marinescu, Emil Teposu, G. Stănescu, Rector G. Munteanu, d-l G. Sion, cetățean de onoare al Clujului, cons. Seb. Stanca și Laur Curea, și un număr mare de studenți.

La intrarea în sală a *P. S. Episcop Nicolae Colan*, corul studenților teologi, condus de d-l Dr. V. Petrașcu, intonează „*Pe Stăpânul și Arhiereul nostru*“. Ședința o deschide d-l prof. univ. *E. Teposu*.

Un reprezentant al studenților, d-l *V. Dimoftache* și o reprezentantă a studentelor, *d-ra Radu*, arată, că tineretul universitar creștin și naționalist se înrolează cu drag în *Frăția Ortodoxă Română* și va activa cu tot elanul creator al tineretii ideale.

A luat apoi cuvântul d. prof. Dr. *E. Teposu*, care în calitate de președinte al F.O.R.-ului eparhial a salutat în cuvinte calde pe studenții și studentele, cari s'au înscris în această asociație. Rolul lor este din cele mai însemnate, pentru că prin elanul tineretii și pasiunea credinții vor fi apostolii deșteptării religioase a satelor și promotorii spiritualității ortodoxe în sânul clasei noastre culte. Le urează bună venire și izbândă în munca națională, la care s'au angajat cu atâta hotărâre și entuziasm.

D-l prof. *Sextil Pușcariu*, preșe-

dintele general își exprimă bucuria pe care o are văzând tineretul universitar și se încadrează în marea mișcare de renaștere religioasă, care e F. O. R. În acest act însemnat, dl Sextil Pușcariu vede un pas spre realizarea idealului de a extinde acțiunea Frăției asupra țării întregi. D-l Președinte urează tineretului activitate rodnică și menținerea elanului pe care-l manifestă la început.

P. S. Să Episcopul Nicolae Colan, răspunde printr'o cuvântare înălțătoare. Aștepta de mult ca tineretul să se apropie de biserică. Acum, când marele pas e făcut, se simte fericit. Dorește ca tineretul să-și păstreze și mai departe elanul de acum. Tinerețea se caracterizează prin curiozitate. În Evanghelia din 28 No-

emvrie (Duminica 27 după Rusalii) se vorbește despre un tânăr care întreabă pe Mântuitor: „*Bunule Învățător, ce să fac ca să moștenesc viața cea de veci?*” (Luca 18, 18). Acel tânăr avea curiozitatea de a ști care e rostul lui pe pământ și cum va putea ajunge la fericirea vecinică. Preocupat de aceleași probleme, tineretul de azi, participă la marea resurrecție religioasă. Totdeauna resurrecția religioasă a premers s'au a însoțit resurrecția națională. La toate mișcările naționale biserica a fost prezentă. P. S. Să își încheie cuvântarea binecuvântând începutul fericit și urând activitate rodnică.

Ședința festivă se încheie în accentele psalmului „*Cu noi este Dumnezeu*”.

IOSIF E. NAGHIU.

REVELAȚIE ȘI GRAȚIE*)

În inima omului au cuib cald două dorințe firești și vecinic nestinse: dorința după Dumnezeu și dorința după fericire.

De când a fost izgonit din rai, omul are setea nepotolită după Dumnezeu și aleargă neodihnit după fericire.

Întrebarea e: poate omul, prin puterile lui să-și împlinească aceste doruri? Să le stingă sau cel puțin să le potolească?.. Să vedem.

Cel dintâi mare adevăr pe care îl caută omul și cu care pofteste să-și sature sufletul este Dumnezeu. Nu a fost și nu este om care să nu fie chinuit de gândul ființei și a existenței lui Dumnezeu. Poate el să-l afle și să-l cuprindă?

Apostolul Pavel spune că „lumea nu a cunoscut pe Dumnezeu prin înțelepciunea ei.” Nu a putut și nu

*) Cuvânt rostit în catedrala din Tg.-Mureș cu prilejul congresului Asociației Clerului „A. Șaguna” ținut la Tg.-Mureș.

poate nici astăzi să-L cunoască prin puterile ei. Că așa este, ne putem încredința ușor aruncând o privire fugară peste concluziile la cari au ajuns în privința aceasta religiile din vechime și filosofia în general.

Religiile antichității au adorat natura, idolii, omul-impărat, zeii; formula cea mai înaltă la cari au ajuns ele, a fost închinarea la un „zeu necunoscut”, a cărui statuă o vede sf. Pavel în Atena. Deci omul religiei antice în neputința de a cuprinde ideea de Dumnezeu, se aruncă în brațele necunoscutului.

Filosofia antică cea mai înaltă a ajuns la concluzia că lumea aceasta e „copia” altei lumi: lumea ideilor, în care ideea supremă este ideea de Dumnezeu. Însă ce se întâmplă? Cel mai mare filosof al lumii moderne critică concepția aceasta și contestă spiritului omenesc puțința de a se avânta în lumea ideilor sau a „ra-

țiunii pure.” El aseamănă lumea cunoașterii cu o „insulă.” Căci e marginită la fenomenele lumii materiale. Dincolo și jur-împrejurul ei este ocean, furtună și întunec. Omul are dorul de a trece oceanul, dar cine se aruncă în valurile lui, nu cunoaște decât iluzia, descurajarea și se cufundă în adâncul întunecului.

Astfel, filosofia obosită își recunoaște tragedia, neputința de-a sesiza ideea de Dumnezeu și, ca și religile din vechime, adeverește cuvântul apostolului că lumea nu a cunoscut pe Dumnezeu prin înțelepciunea ei.

Mai mult. Tragedia aceasta și-a ajuns culmea în vremea noastră, când în câteva puncte de pe globul pământului s'a aprins război ideologic și mărunț împotriva religiei în general și a lui Dumnezeu îndeosebi. Din constatarea că Dumnezeu nu poate fi cunoscut prin observația și experiența simțurilor s'a tras concluzia nebună că Dumnezeu nici nu există, ca și când numai ceea ce-i accesibil simțurilor există. Aici e culmea tragediei, căci e culmea absurdității. Cum și de ce luptă lumea contra unei ființe care nu există? Ce logică sau ce fel de înțelepciune stă la temelia mișcărilor cari luptă cu ficțiunile, cu iluziile, pentru cari de altă parte au murit și mor milioane de oameni?..

Deci încă odată facem constatarea: lumea nu poate cunoaște pe Dumnezeu prin înțelepciunea ei. Dumnezeu se face cunoscut pe altă cale, prin descoperire. Prin revelație cunoaștem adevărul simplu și limpede, ca ziua, că Dumnezeu este Tatăl nostru iubit.

Toată lumea a dorit pe Dumnezeu, îl dorește, caută adevărul suprem, dar prin înțelepciunea ei nu L'a cunoscut și nici astăzi nu-L poate cunoaște, deoarece adevărul

suprem, înțelepciunea supremă este revelație divină. Și numai cine crede în descoperirea divină poate să se apropie de Dumnezeu și să-și sature dorul înțelepciunii.

Cam la fel stăm și cu fericirea. Toți oamenii caută fericirea, cum caută pe Dumnezeu, și aleargă neodihniți după ea, de dimineața până seara și dela naștere până la moarte. Toți vreau să fie fericiți, toți luptă să fie fericiți — și nu sunt. Se întâmplă chiar că sunt oameni destui pe cari îi credem fericiți și nu sunt; de pildă bogații nemilostivi cari nu sunt fericiți. Și sunt destui oameni pe cari lumea îi socotește nefericiți, cum sunt destui săraci credincioși și cu inima curată.

Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că taina sau cheia fericirii nu este în mâna omului; dacă ar fi cheia aceasta fermecată în mâna și în puterea omului, toți oamenii ar fi fericiți, căci toți doresc, vreau, luptă să fie fericiți și nu sunt. Atunci ce este fericirea? Fericirea este un dar sau un bun ceresc; este un har dela Dumnezeu și ceice se apropie mai mult de Dumnezeu, aceia se apropie mai mult de ținta vieții, de fericire. Legile lui Dumnezeu sunt legile fericirii noastre și — lucru minunat — legile cari ne fac fericiți în viața viitoare, tocmai acelea sunt cari ne fac fericiți și în lumea aceasta. Și invers: moravurile cari nefericesc aci pe pământ, acelea nefericesc și în lumea viitoare.

Iată de ce oamenii cari nu primesc adevărul revelației divine *prin credință* și nu împlinesc poruncile lui Dumnezeu *prin dragoste*, nu pot să-și sature dorul înțelepciunii și al fericirii și iată de ce Mântuitorul Hristos a zis: Fericiți sunt ceice ascultă cuvântul lui Dumnezeu...

Cunoașterea, știința adevărului sau

F O I L E T O N

Al patrulea an de luptă.¹⁾

I.

Credincioși ideii de continuitate în activitatea Asociației noastre, e firesc să evocăm astăzi, când ne găsim întruniți din nou sub semnul ceresc al *credinței ortodoxe*, zilele de bucurie neuitată ce ni le-a dăruit congresul anului trecut dela Arad. Vechiul centru de viață națională apăruse atunci în lumina faimei sale de odinioară, grație de o parte entuziasmului conducătorilor săi, clerici și mireni, iar de alta conștiinței instituțiilor bisericesti, culturale și patriotice, animate de îndemnul înțelept ale P. S. Episcop Andrei Mager.

Sub cerul minunat al unei toamne plină de soare, pelerinii dreptcredincioși au avut prilejul să simtă largă ospitalitate a Românilor arădani, să cunoască numeroasele realizări vrednice de laudă dela unire incoace, să admire arta religioasă în frumoasa expoziție bisericască din Palatul cultural, și să simtă la fiecare pas respirația tot mai românească a cetății dela granița de Vest.

Impresionantă a fost clipa, când fruntașii FOR-ului și-au plecat genunchii în fața altarului, spre a primi taina cuminecăturii din Sf. Potir ținut de cel mai tânăr arhieru al Bisericii noastre P. S. Sa Nicolae al Orăzii. Ce fericire, când această

¹⁾ Raport prezentat congresului general al FOR-ului ținut la Oradea în zilele de 6, 7, și 8 Noemvrie 1937.

practică mântuitoare va fi într'o zi titlul de supremă nobleță a tuturor intelectualilor din cuprinsul Patriei noastre. Căci ortodoxia, ca ideală concepție de viață, nici nu se poate imagina fără această mistică și suverană *purificare lăuntrică*, ce constituie esența biruinței creștine.

Cât de frumos ne-a vorbit despre această problemă fundamentală eminentul scriitor *Nichifor Crainic*, în splendida conferință dezvoltată la acel congres. Domnia Sa plecând dela adevărul etern, că Hristos este *modelul universal* al vieții în Dumnezeu, arată cum „ortodoxia ne învață că prin Hristos ni s'a dat *harul divin*, adică energia spirituală cu care punându-ne în permanent acord să ne transformăm viața, ridicând-o pe culmile desăvârșirii. *Fără puterea harului, ortodoxia nu se poate concepe*. Iar harul care mântuiește de păcat și sfințește viața, nu este o iluzie sau o idee abstractă, ci însăși realitatea spirituală prin care progresa în bine lumea în care trăim.”

Din expunerile savantului teolog despre concepția de viață ortodoxă, ca și din celelalte afirmări sufletești în ambianța congresului dela Arad, noi am cules un val de impresii și năzuinți noi, ce ne-au apropiat și mai mult de altarele legii străbune, hotărându-ne să accentuăm în forme sporite voința noastră de a fi, fără șovăire, misionarii ei devotați.

Străjuțiți de aceste impulsuri spirituale, ce-au călăuzit pașii noștri pe drumul luptelor cotidiene, ne-am întâlnit astăzi în al patrulea congres general al *Frăției ortodoxe române* la Oradea.

Cadrele solemne în care el se desfășură sub ochii unei asistențe alese și numeroase din toate colțurile țării, li dau ca și în anii trecuți, strălucirea unui eveniment de mare rezonanță în viața provinciei noastre de dincoace de Carpați.

Fiindcă în ciuda tinereții sale, această largă asociație religioasă, concentrând sub stindardul ei toată intelectualitatea mirenilor ortodocși, s'a impus din cea dintâi clipă ca un factor directiv în sbuciumul religios și național al zilelor noastre.

În starea de fermentație postbelică ce ne-a cuprins, în tendințele de o nouă așezare a societății românești, s'au ciocnit idei generoase și patimi mărunte, s'au strecurat ideologii false și curente subversive, cari au viciat *atmosfera morală*, atât de necesară consolidării Statului întregit. Profitând de slăbiciunile noastre, adversarii din lăuntru și dușmani din afară, își țeseau hain planurile diabolice, organizând atacuri îndrăznețe și acțiuni de penetrație dizolvantă împotriva noastră.

Comunism și revizionism, sectarism și catolicism erau forme diferite ale aceleași primejdii, ce ne luă ca asalt, încercând să zădărnicească afirmarea sufletului românesc în hotarele definitive ale unității lui naționale.

Biserica ortodoxă, ca forță propulsivă a dezvoltării noastre istorice, nu putea privi impasibilă la aceste conspirații criminale, fără a se face vinovată de trădarea intereselor și răspunderilor sale esențiale. Din conștiința lor vie și deplină a răsărit mișcarea largă de *restaurare bisericască*, ce se

înțelepciunea supremă este *revelație* dela Dumnezeu, iar fericirea adevărată este *grație* dela Dumnezeu și ceice se apropie mai mult de Dumnezeu, aceia le dobândesc.

Cine vrea deci înțelepciune să o caute în descoperirea dumnezeiască a scripturilor sfinte și cine vrea fericirea să împlinească poruncile lui Dumnezeu. Altfel, pentru oamenii

cari trăesc numai pentru insula acestui veac, dorul înțelepciunii e nestins și setea fericirii este și rămâne nepotolită.

De știți aceste fericiri veți fi de le veți face cunoscute lumii, ce înseamnă după înțelepciunea lui Dumnezeu și e văduvită de fericirea care este în Dumnezeu.

Pr. ILARION V. FELEA

ȘEZĂTOARE CULTURAL-RELIGIOASĂ

Duminecă 28 Noembrie 1937 s'a ținut la școala primară „Gheorghe Lazăr” din strada Fântânele, o șezătoare culturală organizată în cadrele Astrei, de către harnicul director al școlii d-l Vasiliu.

Ședința s'a început cu rugăciunea „Tatăl nostru” cor, executată de corul Academiei teologice ort. române, condus de președintele secției muzicale d-l Ion Crăciun. Urmează la rând cântările religioase: „Sfânt, sfânt” și „Ingerul a strigat”.

Miezul șezătoarei l-a format conferința d-lui Dr. Prodan despre „Igienă alimentară”. Dsa a insistat asupra importanței vitaminelor atât în alimentația copilului cât și a adolescentului și a omului matur. După

ce a arătat toate felurile de vitamine a recomandat și alimentele cari conțin în cantitate mare aceste elemente indispensabile vieții.

Dsa își încheie conferința menționând binefacerile unei alimentații raționale adaptate sezonului și după preceptele igienei moderne.

Urmează apoi bucățile muzicale „Idilă bihoreană” și „Ernani”, executate tot de corul Academiei.

E lăudabilă această activitate a studenților Academiei teologice cari înțeleg să se pună cu tot sufletul în slujba ridicării neamului și a bisericii.

Publicul strâns în număr mare, deplin mulțumit de reușita serbării, a aplaudat frenetic pe conferențiar și pe cântăreți.

V. P. HARDA, stud. teolog.

INFORMAȚIUNI

Serbarea unirii la Cluj. Ziua de 1 Decembrie a fost prăznuită în capitala Ardealului cu aceeași însuflețire ca și în anii trecuți. După doxologia din Catedrală, unde au asistat autoritățile și a vorbit p. prof. Dr. A. Buzdug, s'a desfășurat la ora 11 a. m. în Teatrul Național un mare festival organizat de „Astra” din Cluj. Incinta

Teatrului era plină până la refuz de public ales și tineret școlar, în frunte cu capii tuturor instituțiilor bisericești, civile și militare. P. S. Episcop Nicolae Colan luase lor într-o lojă de onoare, împreună cu P. Episcop Iuliu Hosu.

În numele „Astrei” a ținut o conferință dl prof. Marcu dela liceul Dr. C. Angelescu, iar din

partea Ligii antirevizioniste a vorbit directorul foaiei noastre. A urmat un bogat program de coruri, dansuri și producții țărănești, executate de românașii din comunele Suceag, Voivodeni, Vultureni. Publicul a răsplătit cu aplauze frenetice prestațiile țaranilor noștri, cari au realizat progrese așa de mari dela Unire. Fanfara militară a executat Imnul Regal și un putpuriu național.

Lucrările Sf. Sinod. Membrii supremului for bisericesc s'au întrunit în sesiune extraordinară săptămâna trecută, spre a rezolvi o serie de chestiuni curente. Printre ele o importanță deosebită aveau reforma învățământului teologic, care din diferite motive s'a amânat pentru altă sesiune, apoi circulara ministerială privitoare la controlul financiar al gestiunilor Bisericii. Sf. Sinod a găsit că este anticonstituțională, hotărând să ceară Ministerului revocarea ei. Ceea ce s'a și întâmplat, Ministerul declarând că *anulează* circulara dată.

S'a desemnat o comisiune, care să se ocupe cu textele proiectului de cod civil unificat privitoare la interesele Bisericii. De asemenea s'a mai numit o comisiune în persoana P. S. Episcopi Nicolae Popoviciu și Partenie Ciopron, arhiereul Irineu Mihălcescu și dl prof. H. Roventă, care să facă cenzura dogmatică a cărților de cuprins teologic.

S'a mai propus, ca alegerea episcopului de Maramurăș să se facă înainte de anul nou, de oarece mandatul membrilor

actuali ai Congresului național bisericesc expiră pe data de 1 Ianuarie 1938. În acest scop se va lua contact cu Guvernul țării.

Pomenirea Mitropolitului Andrei. Societatea studenților „Credința Ortodoxă” dela Academia teologică din Cluj a organizat în 30 Noembrie în sala festivă a Episcopiei noastre o ședință festivă pentru comemorarea Mitropolitului Andrei Șaguna.

A luat parte P. S. Episcop Nicolae și un număr însemnat de clerici și mireni fruntași ai Clujului. Cuvântul de deschidere l-a rostit stud. V. Hodoș, iar prof. univ. d-l Marin Ștefănescu a vorbit cu elan despre creștinism și naționalism în legătură cu figura nemuritorului Arhiereu. Corul teologilor a executat următorul program: 1. Tatăl nostru (cor). 2. La mormântul marelui Andrei (cor). 3. Priceasnă, solo de David Lazăr. 4. „Ție se cuvine” (cor). 5. Cuvânt de închidere. Cultul lui Șaguna își găsește la Cluj un altar curat, întreținut de entuziasmul sfânt al tinerilor noștri teologi.

Imnul regal la spectacole. Guvernul a luat măsuri, ca dela 1 Decembrie Teatrele naționale, și cele particulare să-și încheie spectacolele cu intonarea Imnului regal. Acest frumos obicei îl găsim și în Anglia, și introducerea lui la noi urmărește dezvoltarea sentimentelor patriotice și întărirea cultului dinastic. Românii se vor bucura cei dintâi de această inovație atât de folositoare educației naționale a generației de azi.

găsește în plină desfășurare, marcată pretutindeni prin zidiri de biserici și înțoarceri la Hristos.

*

Frăția ortodoxă este și ea rezultatul acestei mari frământări de renaștere religioasă, menită să pună la contribuție mai sistematică valorile de seamă ale cărturării noastre prin îmbrățișarea *apostolatului laic*, în slujba sfințelor idealuri ale Bisericii.

Afișând convingerea nestrămutată, că neamul și țara nu pot avea altă temelie *sufletească* pentru viața lor prin veacuri decât aceea de esență divină a ortodoxiei, pe care i-au dat-o o existență bimilenară, mireniile intelectuali ai Mitropoliei noastre au crezut, că e de datoria lor să-și articuleze în public această *mărturisire de credință*, și să lupte pentru triumful ei organizați în rândurile disciplinate ale unei instituții durabile.

Realizând în viața noastră privată și publică *frumusețea morală* a doctrinei creștine, încălzindu-ne la fiecare pas de *înălțimea spirituală* a ortodoxiei și de minunile ei în conservarea noastră etnică, noi ne supunem comandamentelor eterne ale Cerului și instinctului istoric, ce ne-a hărăzit o chemare mesianică în lume.

Vrem să trăim în stil *românesc și ortodox*, întărind Statul întregit prin dezvoltarea acestor două atitudini determinante, cari au să-i dea într-o zi faima rezervată formațiunilor etnice de mare aspirație universală. Căci acesta-i rostul nostru, ca asociație organizată: de a ne ancoră tot mai adânc în religia străbunilor, și a face din ortodoxie flui-

dul sacru ce pătrunde în toate fibrele sufletului românesc, ridicându-l la viziunea destinului său măreț. De aceea FOR-ul cuprinde în preocupările lui tot ceea ce are vre-o legătură directă sau indirectă cu manifestările religioase și naționale ale neamului nostru. Priviți activitatea și moțiunile lui anuale și veți constată, că ele n'au neglijat nici una din problemele mari, ce agită conștiința țării și interesele ei supreme pe linia actualității și a propășirii viitoare.

Îndrumați de poruncile lor am căutat și anul trecut să animăm viața *secțiilor noastre eparhiale*, chemând la acțiune creștină și faptă românească pe toți mireni din clasa noastră cultă, cari își simt răspunderile morale către așezământul istoric al neamului și se încălzesc de râvna nobilă pentru fericirea milioanei de țărani, din sânul cărora s'au ridicat.

Toți ne dăm seama cu îngrijorare de slăbirea resorturilor etice ale societății, datorită atâtor curente cari o bântuie din afară și dinlăuntru, aruncând printre noi lozinci înșelătoare și ispite ucigătoare. Valul lor perfid crește cu atât mai amenințător, cu cât noi suntem mai indiferenți și mai puțin pregătiți de a-i opune rezistența noastră eroică și solidară. Ar fi o greșală fatală să ne imaginăm, că sectarismul religios și comunismul păgân, francmasoneria ateistă și revizionismul maghiar sunt simple divertismente, a căror primejdie o inventează doar gazetarii setoși de senzațional și amatorii de succese la tribunele publice. Puneți

urechea o clipă în preajma caselor dela țară, sau în jurul uzinelor din orașe, și veți surprinde accente nebanuite de rătăcirii și vrăsmășii, cari otrăvesc sufletele, împingându-le spre fermentație anarhică și zguduirea Statului nostru din alcătuirea lui de astăzi.

Aceasta fiind realitatea controlabilă, amenințările ei trebuie să strângă într'un mănunchiu înainte de toate *energile ortodoxe*, fiindcă ele dețin de veacuri tradiția fidelității depline către țară și spiritul de jertfă generoasă pentru neam în toate clipele lui de cumpănă. Cu cât aceste forțe ortodoxe vor fi mai vii, mai concentrate și mai dinamice sub comanda *Bisericii*, cu atât viața românească își va schimba moravurile, și improspătată de seva adevărurilor sfinte, va înfrânge una după alta adversitățile ce se furișează satanic în drumul de glorie al Statului național întregit.

Iată, de ce nu încetăm a crede în rosturile mari ale FOR-ului, stăruind fără odihnă ca organizarea lui să se adâncească, nu numai prin sporirea celulelor statutare, ci mai ales prin largirea aceluia *spiritualism biblic*, ce înfrățește sufletele în numele Mântuitorului și le pregătește pentru sacrificii în slujba înalțelor gânduri românești.

Cu acest sentiment adânc am dus înainte lupta noastră, convinși că peste dificultățile ce ne întâmpină, ne surăde ca o certitudine a zilei de mâine *biruința aspirațiilor noastre ortodoxe*. Le-am vestit deci cu tinerească încredere, și secerișul lor se vedește în opera apreciabilă, pe care secțiile eparhiale au știut s'o realizeze și în anul acesta, asigurându-și o linie ascendentă în grafica evoluției lor.

(Va urma)

I. Mateiu.

O propunere stranie. Se anunță din străinătate că Episcopul de Birmingham a ținut o cuvântare în care cere guvernului englez să introducă sterilizarea. Motivarea: în Anglia sporește enorm numărul copiilor desechilibrați, cari alimentează criminalitatea și împiedică propășirea sănătoasă a națiunii engleze. De aceea trebuie să se recurgă la ajutorul științei, spre a corecta greșelile naturii. O asemenea propunere în gura unui Episcop creștin ni se pare absolut contrară prescripțiilor evangheliei, care trebuie să stea pe deasupra teoriilor științifice extravagante. „Greșelile naturii” trebuie să fie vindecate cu harul divin al Creatorului. Așa ne poruncește credința în Hristos.

Conferințele FOR-ului din Sibiu. Frăția ortodoxă română secția Sibiu, organizează în Aula academiei teologice „Andreiane”, ora 6 seara, o serie de conferințe:

Anume: Marți 23 Noemvrie 1937: Un Domn teolog: Neagoe Basarab, de I. Sandu, președintele FOR-ului, secția Sibiu. Joi 2 Decemvrie: Vechiul Testament în gândirea românească, de Dr. N. Neaga, prof. la Academia teologică. Joi 9 Decemvrie: O virtute necunoscută în antichitate: Smerenia, de prot. Gh. Maior, prof. la școala normală „A. Șaguna”. Marți 14 Dec.: Necesitatea apostolatului laic în zilele noastre, de pâr. Sp. Căndea, prof. la Academia teologică. Marți 21 Decemvrie: Bolșevismul și viața sufletească, de ing. Gh. Brânduș.

Conferințele se vor încadra în declamări și coruri ale Academiei teologice și Școalelor normale de fete și băieți.

Succesul României. Închizându-se provizoriu marea expoziție internațională dela Paris, președintele Republicii franceze a înmănat premiile și decorațiile conferite de juriu expozanților. Dintr'un total de 267 expozanți, România a primit 205 distincții între cari 46 „grand prix” (adică cele mai mari) și 42 diplome de onoare. Este un record internațional de care putem fi mândri.

De fapt pavilionul românesc — cum spun vizitatorii și ziarele franceze — s'a bucurat de cea mai mare admirație și frecvență. A fost un eminent mijloc de propagandă în străinătate, care a risipit multe calomnii debitate contra noastră de revizionismul maghiar.

Ce a însemnat ortodoxia? Istoricul maghiar *Marczali Henric* scrie într'o lucrare germană despre „Istoria constituției ungurești” următoarele: „Ungaria năzuia să-și asigure stăpânirea prin răspândirea violentă a catolicismului, dar s'a izbit de cea mai tenace rezistență a populației ortodoxe. Și aici (în Țara românească) religia ortodoxă a zădărnicit consolidarea stăpânirii maghiare”.

E bine să reținem această constatare științifică dușmană, căci ea dovedește rolul covârșitor al ortodoxiei în păstrarea neamului.

Pentru biserica din Căpușul Mare. Comitetul de construcție a bisericii ortodoxe din Căpușul-Mare, jud. Cluj, roagă pe toți bunii români și creștini să ajute din prisosința inimii lor terminarea și împodobirea sfintei biserici, pentru ai putea face sfințirea.

Pentru jertfa, prinoasele sau po-doabele dăruite se vor înălța rugăciuni către Dumnezeu.

Ajutoarele sub orice formă se vor trimite pe adresa: Oficiul parohial ort. român, Căpușul-Mare, jud. Cluj.

Credința nu moare. Campania antireligioasă a regimului sovietic întâmpină tot mai vie rezistență în opinia publică. Un exemplu îl dă Moscova, unde cu toate că din 413 biserici n'au mai rămas nedistruse decât un număr de 40, totuș ele sunt totdeauna arhipline de credincioși. După o socoteală aproximativă din cei 2,800.000 locuitori ai orașului cel puțin 1,500.000 frecventează neîntrerupt slujbele. Stalin nu îndrăznește să ia măsuri represive contra acestor mase de creștini devotați, de teama dezordinelor grave ce le-ar provoca. Sfârșitul Antihristului se apropie.

Propoveduire și jerfe. Nu de mult credincioșii parohiei Războieni-Cetate, prot. Turda, au avut ocazia să asculte cuvântul de învățătură al pâr. prof. G. L. Munteanu, rectorul Academiei teologice din Cluj, fiind invitat în parohiei de preotul local Gheorghe Onițiu cu ocazia convocării cercului religios și a sfințirii amvonului ridicat în biserică cu cheltuiala de 14.000 Lei a preotului localnic.

S'a săvârșit sfânta Liturghie în sobor sfințindu-se amvonul, iar la sfârșit de tot d-l prof. G. L. Munteanu suie amvonul rostind o predică despre dumnezeirea lui Isus Hristos în legătură cu evanghelia zilei. (Luca c. 8, st. 26). Iar după Vecernie asemenea a ținut din acelaș loc o conferință foarte potrivită și de actualitate pentru toți credincioșii din parohie despre: secte, lupta, planul și fondurile lor secrete, sfârșind cu o chemare adresată credincioșilor.

Biserica, care a fost plină de suflete însetate după învățatură sfântă n'au să uite curând cuvintele pline de duh creștinesc ale d-lui rector G. L. Munteanu.

Cu acest prilej s'a relevat și munca spornică a preotului Gheorghe Onițiu și a soției sale, închinată bisericii. Prin hărnicia și devotamentul lor s'a zugrăvit sf. locaș în întregime, apoi s'au procurat amvonul în

suma de 14.000 Lei. Iar cu concursul vrednicei sale soții a zugrăvit sfântul locaș și l-a împodobit cu perinițe licoanele împărătești, un stihar de preț, perdele la ușile altarului, acoperitoare pe sfânta masă, o sobă de încălzit, patru prapori, sfintele vase în valoare de 4.500 Lei, o evanghelie cu păreții de argint în sumă de 5.500 Lei. Iată fapte creștinești frumoase, cari cinstesc pe autorii lor în fața credincioșilor și a superiorității bisericești.

Sf. Sinod permanent în ședința sa din 21 Oct. a aprobat ca lucrarea „Săracu Geleapu Spovedania unui păcătos” de Mihail Lungeanu să fie recomandată preoților și credincioșilor noștri, ca o carte de folos sufletesc celor ce o citesc și celor ce fac misionarism.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 8238—1637.

Ordin Circular

către toate oficiile protopopești și parohiale, starețiile mănăstirilor din Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului.

Având în vedere că Sfântul Sinod în ședințele sale din luna curentă a hotărât să ceară Onoratului Minister de Culte revocarea ordinelor sale Nr. 27400 dela 29 Octomvrie 1937, referitor la schimbarea anului bugetar, și a ordinului Nr. 29176—1937 referitor la înaintarea bugetelor bisericești viitoare și a socotelilor către On. Minister de Culte, pentru verificare, — revocăm ordinul nostru circular Nr. 7569 dela 15 Noemvrie 1937, și 7749/1937, și dispunem ca bugetele să se facă și în viitor pe anul calendaristic, adică dela 1 Ianuarie la 31 Decemvrie, și să se înainteze Consiliului Eparhial pentru aprobare.

Acest ordin nu atinge dispoziția de a înainta bugetele pe 1937 pentru a fi trimise On. Minister de Culte, conform ordinului nostru 7031/1937.

Cluj, la 29 Noemvrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 8050/1937.

Comunicat oficial.

Publicăm aci tabloul comunicat de Ministerul Educației Naționale sub Nr. 192.452 din 20 Noemvrie 1937, fiind verificat de Președinția Consiliului de Miniștri, de sărbătorile legale în timpul cărora autoritățile publice și cursurile școlare vor fi suspendate, conform statutului funcționarilor publici și altor legi, și anume: 1 Ianuarie: Sf. Vasile (Anul nou). 6 Ianuarie: Botezul Domnului (Boteza). 7 Ianuarie: Sf. Ioan Bote-

zătorul. 24 Ianuarie: Unirea Principatelor și a tuturor Românilor. 2 Februarie: Întâmpinarea Domnului. 25 Martie: Buna Vestire. 5 zile de Paște. 23 Aprilie: Sf. Gheorghe. Înălțarea Domnului și Ziua Eroilor (40 zile după Paști). 2 zile Sfânta Treime. 1 Mai: serbări câmpenești studentești (1190/1936). 10 Mai: Proclamarea Independenței. 21 Mai: Sf. Constantin și Elena. 8 Iunie: Restaurarea. 29 Iunie: Sf. Petru și Pavel. 15 August: Adormirea Maicii Domnului. 8 Septemvrie: Nașterea Maicii Domnului. 14 Septemvrie: Înălțarea Sf. Cruci. 16 Octomvrie: Ziua nașterii M. Sale Regelui Carol II (Rectorat 2896/936). 26 Octomvrie: Sf. Dumitru. 8 Noemvrie: Sf. Mihail, și Gavril. 21 Noemvrie: Intrarea în biserică (3363/936). 1 Decemvrie: Unirea Transilvaniei cu Patria Mamă. 6 Decemvrie: Sf. Nicolae, 4 zile de Crăciun; zilele de Duminecă.

Pentru zilele de 1 Mai și 1 Decemvrie, nu există însă nici o dispoziție ca să fie socotite sărbători. Pentru ele urmează să se ia avizul Ministerului, de fiecare dată și anume dacă să se suspende sau nu cursurile.

Cluj, la 25 Noemvrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 8077/1937.

Comunicat.

Sf. Sinod cu ordinul Nr. 8182 dispune următoarele:

„Întrucât avem informațiuni că prin bălcuiri, pe la târguri și prin orașe în diferite magazine chiar ne creștine se vând icoane litografiate pe hârtie proastă și necorespunzătoare stilului bizantin, admis în Biserica noastră, dăm ordin categoric preoților să respecte cu strictețe decizia Sf. Sinod din 1 Aprilie a. c., să sfătuiască pe enoriașii lor a nu mai cumpăra icoane neortodoxe și de proveniență streină, decât numai cele ce poartă aprobarea Sfântului Sinod. De asemenea sub nici un motiv să nu mai sfînțească icoanele, ce li s'ar aduce în acest scop și care nu poartă semnul aprobării sinodale.”

Cluj, la 24 Noemvrie 1937.

Consiliul eparhial.

Oficiul parohial ortodox român Turda.
Nr. 52-1937, par. (44) 2—2

CONCURS

Se publică concurs pentru completarea postului de cântăreț la biserica din parohia Turda II., cu termen de 21 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune cantorală 5 jug. fânaț.
2. Locuință în natură.
3. Onorariile stolare obicinuite în parohie.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererea însoțită de toate actele personale oficiului nostru parohial în termenul fixat, prezentându-se în parohie în vre-o Duminecă s'au sărbătoare pentru a cânta la strană și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 17 Noembrie 1937.

Paroh adm.: Secretar:
Pr. Emil Mureșan Mureșan Petru
capelan prot.

Nr. 584-1937, prot.

Văzut: I. Murășianu, protop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

AVIZ! Subsemnatul aduc la cunoștința O. Domni Preoți, că în atelierul meu de croitorie din Cluj, Str. Regina Maria 48, se confecționează: **REVERENZI PREOTEȘTI** din stofe fine, cu prețul dela 1500 Lei; **ORNATE CU GALON FIN** dela 3600 Lei; **PRAPORI** cu prețuri moderate, — precum și **costume bărbătești**.

Rog binevoitorul sprijin al On. preoțimi, garantând de confecționarea frumoasă și durabilă.

Cu deosebită stimă
MIHAIL MUNTEAN,
croitor.

(43) 2—5